

Denizaltı gemilerinde ve avcıbotlarında müstahdem deniz personeline seferde, manevra ve tatbikatlarda verilecek hazır gıda hakkında kanun lâyihası ve Millî müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/54)

T. C.

Başvekâlet

11. V. 1942

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/1796

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

Denizaltı gemilerinde ve avcıbotlarında müstahdem deniz personeline seferde, manevra ve tatbikatlarda verilecek hazır gıda hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetine 25. IV. 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesiy-le birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Seydam

Denizaltı gemileri ve avcıbotları personelinin seferde ve manevra tatbikatlarında yiyecekleri hazır gıda hakkında teklif edilen kanun esbabı mucibesi

Denizaltı gemileriyle avcıbotları erlerine 2851 sayılı kanun ile verilmekte olan hazır gıdanın 4 000 kaloriden aşağı olmamak (ve fiyatça hazari istihkakın iki katını geçmemek üzere) hükminün bugünkü fiyat şartları altında yiyecek konserve teminine imkân olmadığı ve bu fiyat dahilinde hazır gıda konserve tedarik edilemeyince denizaltı ve avcıbotları vazife durumları sıkıntıya düşmektedir ki mevzuubahis olan kanundaki (fiyatça hazari istihkakın iki katı) ibaresinin kaldırılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Hazır gıda fiyatlarıyla hazari istihkak fiyatları evvelce normal bir fark ile iki misline temin olunabiliyor idiye de, son zamanlarda hazır gıda maddelerinin fiyatları açık gıda maddelerine nazaran çok fazla bir tereffu göstermiş ve açık gıda fiyatlarının iki misliyle hazır gıda temini kabül olamamıştır.

Bu gemiler personelinin bilhassa denizaltı cephe vaziyetlerinde; gündüz dalgıç, gece büyük te-yakkuzlar ile su üstü imlâları, avcıbotların tenha sahillerde (hücum edecek düşmana karşı) izbe koylardan faydalanarak düşmana saldırmak için nöbet bekledikleri ağır şartlar altında çalıştıkları zamanlarda yiyecek meselelerine çok ehemmiyet vermek icabettir.

Son manevra tatbikat neticesinde elde edilen tecrübelerle istinaden ilişik listede yazılı cetve-lin kanun halinde teklif ve tatbik edilmesine lüzum ve zaruret hâsıl olduğundan, bu gibi vazife-ler esnasında yorulmuş bu gemiler personelinin sinirlerini teskin edici ve hazım cihazlarının faali-yetini temin edecek sıcak et suyu çorba ve sadeyağlı sulu yemeklerin dinlendirici bir ameli fay-dası görüldüğü Donanma komutanlığının manevra ve tatbikat raporlarından anlaşılmaktadır.

Bu hazır gıdanın bittabi gemilerde hizmet ifa eden subaylara da verilmesi lâzımgelmektedir. Ancak subayların mer'i kanunlarla almakta oldukları yiyecek ve yemek bedeli ve er istihkakla-rının bu hazır gıdadan istifade ettikleri müddetçe verilmemesi iktiza ettiğinden kanuna bunu te-minen bir hüküm de konmuş bulunduğunu saygı ile arz ederim.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa encümeni

Esas No. 1/54

Karar No. 8

8. V. 1943

Yüksek Reisliğe

Denizaltı gemilerinde ve avcı botlarında bulunanlara verilecek hazır gıda hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanarak Başvekâletin 11. V. 1942 tarih ve 6/1796 sayılı tezkeresiyle gönderilip Yüksek Reisliğin 3. V. 1943 tarih ve 1/54 sayısıyla Encümenimize havale edilen kanun lâyihası ve mucib sebepleri Millî Müdafaa vekilliği ve Maliye vekilliğinin salâhiyetli memurları hazır olduğu halde Encümenimizde incelendi.

2851 sayılı kanundaki mucib sebeplerle verilmekte olan işbu hazır gıdanın fiyatı o zaman hazarı istihkakın iki katını tecavüz edemeyeceği kaydı ile tahdit edilmiş ise de bugünkü fiyat yükselmesi müvacehesinde işbu kayıt ve tahdit ile 4000 kalorinin sağlanamayacağı iddasını ihtiva eden Hükümet teklifi Encümenimizce dahi makul görülerek yeni kanun lâyihası uygun görülmüş ve ayrıca aşağıdaki değişiklikler dahi, Hükümetin muvafakati ile Encümenimizce ihdas ve ilâve edilmiştir:

1. Hükümet teklifindeki kanun başlığındaki deniz personeli tâbiri kaldırılarak bunun yerine «denizaltı gemileriyle avcı botlarında bulunanlara» ibaresi konmuştur. Çünkü işbu gemilerde, kendi personellerinden başkaca şahıslar dahi icabında vazifeli olarak bulunabileceklerdir.

2. Hükümet teklifindeki başlıktaki «seferde, manevra ve tatbikatlarda» gibi tahdidî mahiyette ve başlığa uzatan sözler kaldırılmıştır. Çünkü kanunun birinci maddesi, işbu hazır gıdanın ana gemileriyle ve üslerle irtibatın kesilmesi haline hasredildiğine göre bu sözler zait görülmüştür.

3. Hükümet teklifindeki birinci madde, Encümenince A ve B fıkralarına ayrılmıştır.

(A) Fıkrası ile subayların dahi hazır gıdanın istifade edecekleri tasrih edilmiştir. Çünkü, bu yeni hüküm vazedilmediği takdirde işbu subaylar, 2851 sayılı kanuna göre ancak yemek bedeli alabilecekler idi. Halbuki subaylar

dahi gediklilerin ve erlerin maruz kaldıkları bütün zorluklara ve imkânsızlıklara iştirak etmektedirler.

(B) Fıkrası ile dahi işbu gemilerde vazife alacak olan ve fakat bu gemilerin personeline ve kadrosuna dâhil olmayan diğer şahısların dahi hazır gıdadan istifade etmeleri imkânı sağlanmıştır.

Ayrıca, birinci maddenin sonuna eklenen fıkraya ile işbu hazır gıdayı teşkil eden maddelerin mübadelesi imkânı sağlanmıştır.

4. 3 ücü madde ile subaylarla gedikli subaylara, işbu hazır gıda verildiği günler için 2851 sayılı kanuna göre verilecek olan yemek bedelinin kesileceği zikredilmekle bir günlük hazır gıda ancak bir günlük yemek bedeline tekabül ettirilmek suretiyle subay ve gedikli subayların mağdur olmalarına meydan verilmemiştir. Çünkü hakikatta, bir günlük hazır gıdanın tutarı beş altı günlük yemek bedeline tekabül eder.

5. 5 nci madde ile tesis edilen hüküm ile de Hükümetçe denizaltı ve avcıbotlarıyla seyahat ettirilen diğer şahıslara verilecek hazır gıdaya mukabil işbu şahıslardan bir gına bedel alınmaması sağlanmış ve bu keyfiyet maslahat ve adalete uygun mütalâa edilmiştir.

6. Vitaminin oynadığı mühim rolü nazarı dikkate alan encümenimiz, Hükümetin teklif eylediği hazır gıda listesine günde bir limon veya ona tekabül edecek miktarda limon suyu eklemiştir. Binaenaleyh, Encümenimizce tadil ve ilâvelerle yeniden tanzim edilen kanun lâyihası işbu mazbataya bağlı olarak havalesi mucibince Bütçe encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

M. M. Reisi
Sinob
C. K. İncedayı
Ağrı
H. Tuğaç

M. M.
Tekirdağ
R. Apak
Bursa
A. Atlı

Kâtip
Konya
V. Bilgin
Bursa
N. Tınaz

Çankırı Dr. A. Arkan Diyarbakır Gl. K. Sevüktekin Elâzığ H. Kışoğlu	Çorum E. S. Akgöl Edirne M. E. Ağaoğulları Erzincan Ş. Sökmensüer	Erzurum A. Akyürek	Gaziantep Dr. M. Canbolat Kırklareli K. Doğan Siird B. Turhay	İsparta C. Tüzemen Kocaeli M. Bakâ Tokad S. Çelikkol	Kars H. Durudoğan Muğla S. Güney
---	---	------------------------------	---	--	--

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Esas No. 1/54
Karar No. 46

16 . VII . 1943

Yüksek Reisliğe

Denizaltı gemilerinde ve aver botlarında müstahdem deniz mürettebatına seferde, manevra ve tatbikatlarda verilecek hazır gıda hakkında Millî Müdafaa vekilliğine hazırlanan ve Başvekâletin 11 mayıs 1942 tarih ve 6/1796 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulup devrenin değişmesi hasebiyle hükümsüz kalan kanun lâ-yihası yeniden müzakeresi için encümenimize havale buyurulmakla Millî Müdafaa ve Maliye vekâletlerinin salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Denizaltı gemilerinin ve aver botlarının deniz üsleriyle veya ana gemileriyle intibatları kesildiği vakitlerde mezkûr gemiler eratına 4000 kaloriden aşağı olmamak üzere verilmesi iktiza eden hazır gıdanın tutarı âdi günlerde verilen yemeklerin tutarının iki mislini geçmemesi 2851 sayılı kanun iktizasından olduğu halde iktisadi durum sebebiyle işbu kanun hükümünün tatbikine artık imkân bulunmadığı anlaşıldığından işbu hükümün kaldırılması zaruri görülmüştür.

Millî Müdafaa encümeninin bu lâyhada yaptığı tadilat encümenimizce de muvafık bulunmuş, ancak hazır gıda alanlara bu gıdayı aldıkları müddetçe er tayını veya diğer bir isimle verilen yiyecek vesair maddelerin verilmiyeceğine dair Hükümetin üçüncü maddesi kelime tashihile kabul edilmiştir. Memleketimizde imal olunan konservelerin hâli ve denizaltı gemilerinde ve aver botlarında vazifenin ağırlığı göz-

önüne alınarak işbu lâyhaya bağlı hazır gıda listesinde encümenimizce aşağıda yazılı değişiklikler yapılmıştır :

- Et konservesi yerine verilecek kavurmanın kemiksiz olması;
- Et konservesi yerine verilecek balık konservesinin ete nazaran 1/3 nispetinde fazla olması;
- Çayın bir gramdan iki grama ve şekerin 25 gramdan 50 grama çıkarılması;
- 100 gram kaşar peyniri ilâvesi;

Bu suretle Encümenimizce hazırlanan lâyiha Umumi Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	Bu M. M.	Kâtip
Kastamonu	Aydın	İstanbul
T. Coşkan	Gl. R. Alpman	F. Öymen
Amasya	Bitlis	Çanakkale
A. K. Yiğitoğlu	B. Osmâ	S. T. Arsal
Diyarbakır	Edirne	Giresun
R. Bekit	M. N. Gündüzalp	A. Soyar
Hatay	İstanbul	İstanbul
H. Selçuk	H. Kortel	I. H. Ülkmn
İzmir	Kayseri	Konya
M. Birsal	F. Baysal	Dr. S. Irmak
Kütahya	Manisa	Samsun
A. Tiridoğlu	F. Kurdoğlu	M. A. Yörüker
Tokad	Tokad	Trabzon
H. N. Keşmir	R. A. Sevengil	M. S. Anamur
Yozgad	Zonguldak	Zonguldak
S. İçöz	E. Erişirgil	H. A. Kuyucak

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Denizaltı gemilerinde ve Avcıbotlarında müstahdem deniz personeline seferde, manevre ve tatbikatlarda verilecek hazır gıda hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Her hangi bir deniz üssü veya ana gemisiyle irtibat temin edemiyen denizaltı gemileriyle avcıbotları personeline 4 000 kaloriden aşağı olmamak üzere ilişik cetvelde yazılı hazır gıda verilir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı gıdalar bu gemiler birlik âmirlerinin emri veya tasdiğiyle yedirilir ve mübadele edilebilir.

MADDE 3. — Bu hazır gıda verildiği müddetçe gemi personeline hususi kanunlarına göre verilen diğer bilecümle yiyecek, yemek bedeli ve er tayını istihkakları verilmez.

MADDE 4. — 2851 sayılı kanun kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MİLLİ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Denizaltı gemileriyle avcıbotlarında bulunanlara verilecek hazır gıda hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Denizaltı gemileriyle avcıbotları üslerinden veya ana gemilerden irtibatları kesildiği zaman gemi komutanının emriyle:

a) Mürettebatına (Subay, gedikli subay ve erata);

b) Vazife ile bu gemilerde bulundurulmuş mürettebattan başka şahıslara;

(4 000) kaloriden aşağı olmamak üzere ilişik cetvelde yazılı hazır gıdalar aynen verilir ve mübadele edilebilir.

MADDE 2. — Muayyen bir müddet sonra bozulması muhtemel olan bu gıdalar bozulmadan evvel birlik komutanının emriyle bu gemilerin erlerine günlük gıda yerine aynen yedirilir.

MADDE 3. — Hazır gıda verilen subaylara ve gedikli subaylara bu gıdaların yedirildiği günler için 2852 sayılı kanuna göre verilen yemek bedeli verilmez.

MADDE 4. — Mürettebattan başka Hükümetçe denizaltılarıyla seyahat ettirilen şahıslara hazır gıda yedirilmek zarureti hâsıl olduğu takdirde bu gıdanın bedeli alınmaz.

MADDE 5. — 2851 sayılı kanun kaldırılmıştır.

MADDE 6. — Bu kanun 1 haziran 1943 tarihinden muteberdir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Denizaltı gemileriyle avcıbotlarında bulunanlara verilecek hazır gıda hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Millî Müdafaa Encümeninin birinci maddesi aynen.

MADDE 2. — Millî Müdafaa Encümeninin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3. — Bu hazır gıda verildiği müddetçe gemi mürettebatına hususi kanunlarına göre verilen diğer bilecümle yiyecek, yemek bedeli ve er tayını istihkakları verilmez.

MADDE 4. — Mürettebattan başka Hükümetçe denizaltılarıyla seyahat ettirilen şahıslara birinci maddenin (B) fıkrası mucibince verilecek gıdanın bedeli alınmaz.

MADDE 5. — Millî Müdafaa Encümeninin beşinci maddesi aynen.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

Hü.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri yürütürler.

25 . IV . 1942

Bş. V.	Ad. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>
M. M. V.	Da. V.
<i>A. B. Artunkal</i>	<i>Dr. A. Tüzer</i>
Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>
İk. V.	S. İ. M.
<i>S. Day</i>	<i>Dr. H. Alataş</i>
G. İ. V.	Zr. V.
<i>R. Karadeniz</i>	<i>M. Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.
<i>F. Engin</i>	<i>M. Ökmen</i>

M. M. E.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri yürütür.

B. E.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.

Hükümetin teklifine bağlı

CETVEL

Gıdanın einsi	Miktarı	
	Gram	Kalorisi
Peksimet veya bisküvi	640	2253
Et veya balık konservesi veya kavurma	200	210
Sebze konservesi	300	1400
Çay	1	00
Şeker	25	100
Reçel	40	80
Tuz	10	00
Etsuyu koprimesi	1	10
Limon	1	0
		<hr/> 4053

Millî Müdafaa encümeninin değiştirişine bağlı

CETVEL

Gıdanın einsi	Miktarı	
	Gram	Kalorisi
Peksimet veya bisküvi	640	2 253
Et veya balık konservesi veya kavurma	200	210
Sebze konservesi	300	1 400
Çay	1	00
Şeker	25	100
Reçel	40	80
Tuz	10	00
Et suyu komprimesi	1	10
Limon	1 (aded)	0
		<hr/> 4 053

Bütçe encümeninin değiştirişine bağlı

CETVEL

Gıdanın einsi	Miktarı	Kalorisi
Peksimet veya bisküvi	640	2 253
Etsuyu komprimesi	1	10
Et konservesi	200	210
veya kemiksiz kavurma	200	
veya balık konservesi	300	
Sebze konservesi	300	1 400
Kaşar peyniri	100	393 (kalay yapraklara sarılmış)
Çay	2	
Şeker	50	200
Reçel	40	80
Tuz	10	
Limon suyu	1	(Tabii vaziyeti muhafaza etmek şartıyla konserve edilmiş)
veya limon	1 (aded)	
	<hr/> Yekûn	<hr/> 4 546